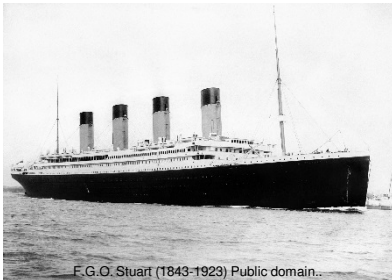

שמור על מידה מסוימת של ספקנות!

אפריל 2018

שמירה על רמת ספקנות ותחושת פגיעות הינה מאפיין חיוני בתרבות בטיחות תהליכית. מה המשמעות של 'שמירה על מידה מסוימת של תחושת פגיעות'? זה אומר שכל אחד במתקן:

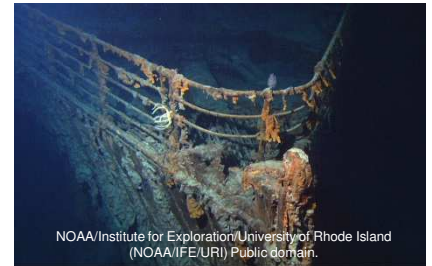
- יש רמת מודעות גבוהה לסכנות בתהליכים ובחומרים במתקן.
- הוא תמיד מודע וערני לסימני סיכון וחולשה העשויים להצביע על אירועים חמורים יותר. זה כולל גם דווח על אירועי 'כמעט ונפגע' (זרקור מרץ 2018).
- הוא נמנע: משאננות הנובעת מביצועי עבר טובים בתחום התפעול והבטיחות.
- ב-15 באפריל 1912 (בחודש זה לפני 106 שנים) טבעה אונית הפאר טיטניק תוך פחות מ-3 שעות מהרגע בו פגעה בקרחון בצפון האוקיינוס האטלנטי. 1500 איש ואישה טבעו באירוע. בתכנון ובתפעול הטיטניק ניתן למצוא דוגמאות רבות לאי שמירת תחושת הספקנות והפגיעות, לדוגמה:
- האוניה נתפסה כ'בלתי ניתנת לטביעה' וכפועל יוצא נלקחו החלטות בטיחות שגויות. דוגמה, התקנת דלתות אטומות למעבר מים הופסקה שתי קומות מתחת לסיפון הראשי. סירות הצלה נחשבו כמיותרות ולכן הופחת מספרן מ-64 ל-16, כך שמספרן לא הספיק לכלל הנוסעים והצוות.
- הקברניט היה מדי בטוח בעצמו הן כימאי והן בשליטתו באוניה.
- האניה הפליגה במהירות מרבית על אף שהנתיב חצה אזור קרחונים. למרות אזהרות על קרחונים צפים שנתקבלו מספינות אחרות לא ניתנה הוראה להאט בשום רגע.

F.G.O. Stuart (1843-1923) Public domain.

By Willy Stöwer, Magazine Die Gartenlaube, en:Die Gartenlaube and de:Die Gartenlaube, Public domain.

NOAA/Institute for Exploration/University of Rhode Island (NOAA/IFE/URI) Public domain.

הידעת?

- אי שמירה על מדה מסוימת של פגיעות היוותה גורם למספר טרגדיות בתעשייה. לדוגמה: דצמבר 1984 השתחרר בבופאל הודו גז רעיל מסוג (Methyl isocyanate – MC). כתוצאה מכך נהרגו אלפי אנשים. בבדיקת האירוע הטרגי נמצא כי מספר מערכות בטיחות קריטיות לא פעלו מזה זמן
- סקרבר של מערכת הונט ומערכת הלפיד היו מושבתים.
 - מערכת הקירור של מכל ה-MC הייתה מושבתת..
 - חסמים על צנרת, שנועדו למנוע חדירת מים למכל, מה שהפעיל את האירוע, לא הותקנו.

מה באפשרותך לעשות?

- הבן את הסיכונים התהליכיים וסיכוני החומרים. דע מה האירוע הגרוע ביותר ומה הם אמצעי הבטיחות ונהלי הבטיחות למניעתו. הבן כיצד ניתן לוודא כי הנהלים והמערכות פולים כראוי. דווח לדרג הניהול על כול חולשה.
- לעולם על תחשוב 'זה לא יכול לקרות' או 'לי זה לא יקרה'. זה יכול לקרות.
- עודד את כל העובדים להיות מודעים לכך שהמקרה הגרוע ביותר עלול להתרחש בכל רגע. דע מה האפשרויות למנוע זאת, מה לעשות בקרות האירוע ותמיד היה מוכן לעבוד על פי נהלי החירום.
- דע והבן את ההשפעה של כול האירועים אשר עשויים לקרות במתקן ולא רק האירוע הקיצון.

“אין זה הגיוני להתעלם מדרקון חי בהיערכותך, אם אתה גר בשכנות אליו”

J. R. R. Tolkien, *The Hobbit*, Chapter XII – ג.ר.ר. טולקין, הווביט, פרק 12